

De Formalitate

SIVE DE IDENTITATE ET DISTIN-
CTIONE RERVM TRACTATVS.

Authore perquàm Reuerendopatre. F. PETRO
Fermosello, ordinis fratrum Minorum, re-
gularis disciplinæ, almæ prouinciæ
Bethicæ & Hispalensis cœ
nobii guardiano.

Spernere vis mortem? Vis puram viuere vitam?

Vis fieri sapiens, virg probus? Vigila.

Anno. M. D. Lv.

Jesus Maria

De identitate. 22 ii
INCIPIT BREVIS DE IDENTITATE
 & distinctione rerum tractatus.

T ea quæ de identitate & distinctione rerum tractaturi sumus lucidiora nobis fiant, entis diuisionem primo limite assignemus: aduertendum est itaque quod ens in suo ambitu diuiditur in ens reale, & in ens rationis. Diuisio entis.

¶ Diuiditur ens reale, in ens quantum, & in ens non quantum id est, in ens alicuius perfectionis, & in ens nullius perfectionis.

¶ Diuiditur ens in finitum & in infinitum.

¶ Ens finitum diuiditur, in ens transcendens, & in ens limitatum.

¶ Ens limitatum diuiditur in ens absolutum, vt lapis & ens respectuum, vt actio vel habitus.

¶ Ens absolutum diuiditur in substantiam, quantitatem & qualitatē.

¶ Ens respectuum diuiditur in alia predicamenta.

¶ **Secundus articulus de identitate & distinctione.**

¶ De identitate & distinctione rationis ponuntur duæ sequentes conclusiones.

¶ Prima. Illa sunt eadem ratione, quæ habent eundem conceptum omnino indistinctum à parte rei, & indistinctum à parte potentie comparatiue, vt homo est idem sibi, & Sortes est idem Sorti. Eadem ratione.

¶ Secunda conclusio. Illa distinguuntur ratione, quæ præcisè distinguuntur per actum comparatiuum alicuius potentie, vt Sortes non est idem Sorti, vel Sortes distinguitur à Sorte, vel Sortes est subiectum & prædicatum. Distincta ratione.

¶ Ex quibus inferitur, quod omnis distinctio quæ fit à potentia rationis tantum, est distinctio rationis, vt fit inter primam & secundam intentionem, vt animal est genus, homo est species. Et inter secundas intentiones: vt Species non est genus vel species est species, capiendū vnum vt quid aliud vt modus. Corolla. i.

De identitate &

Coroll. ii. ¶ Sequitur secundo, quod distinctio rationis semper præsupponit potentiam & actum comparativum potentie.

Coroll. iii. ¶ Sequitur tertio, quod nulla distinctio rationis vel identitatis, potest esse ante potentiam & actum eius.

¶ De identitate & distinctione ex natura rei,
& ponuntur duæ conclusiones.

Conclu. j. ¶ Prima. Illa sunt idem ex natura rei, de quibus duo prædicata contradictoria non possunt verificari, vt homo est homo. Sortes est Sortes.

Conclu. ii. ¶ Secunda. Illa distinguuntur ex natura rei, inter quæ, secluso opere potentie comparativæ, possunt duo contradictoria prædicata verificari, vt diffinitio & diffinitum. Totum & partes eius. Superius & inferius. De primo dicimus quod diffinitum est constitutum, & diffinitio non est constitutum, constitutum & non constitutum sunt prædicata contradictoria, ergo diffinitum & diffinitio distinguuntur ex natura rei. De secundo totum est compositum & partes non sunt compositæ, cum compositum & non compositum sunt prædicata contradictoria ergo totum & partes distinguuntur ex natura rei. De tertio, superius est communicabile, inferius non est communicabile, communicabile & non communicabile sunt prædicata contradictoria, ergo superius & inferius distinguuntur ex natura rei.

¶ De identitate & distinctione formali ponuntur duæ conclusiones.

Conclu. j. ¶ Prima. Illa sunt idem formaliter, quorum vnum includit aliud in sua ratione formali, & est in primo modo dicendi per se, vt homo est animal, homo est rationalis, homo est animal rationale, Sortes est substantia. Et sic quodlibet inferius est idem formaliter suo superiori. Qua propter (inquit Scotus) Voco identitatem formalem, vbi illud quod dicitur sic idem, includit illud cui est sic idem, in sua ratione formali, & per se primo modo.

Conclu. ii. ¶ Secunda. Illa distinguuntur formaliter quæ habent aliam & aliam rationem, quarum neutra includit aliam sua ratione

formali, nec primo modo dicēdi per se, ut homo & risibile, flebile & risibile.

¶ De identitate & distinctione reali ponuntur duæ conclusiones.

¶ Prima. Illa sunt idem realiter, quorum vnū nō potest separari ab alio: ut subiectum & propria passio, & etiam risibile & flebile, & rationale. Item creatura & dependentia eius à Deo: & distinctio vnus similitudinis ad aliam. Et finaliter, omnis relatio cuius fundamentum non potest esse sine termino illius relationis, est idem realiter cum suo fundamento, ut distinctio qua paternitas distinguitur à filiatione. Conclu. i.

¶ Secunda. Illa distinguuntur realiter, quæ sunt res & res, ut Sortes & Plato. Item illa distinguuntur realiter, quorum vnum potest corrumpi alio remanente, siue per potentiam naturalem, siue supernaturalem, ut subiectum & accidens. Item illa distinguuntur realiter quorum vnum per se est causa, & alterum per se est effectus, siue sit causa intrinseca, siue extrinseca. Item, illa realiter distinguuntur, quorum vnum est gignēs, vel producens, & alterum genitum vel productum: ut pater gignens, distinguitur à filio genito, & pater & filius producēs à spiritu sancto producto, & contra. Ratio (secundum Augustinū) quia nulla est res quæ gignat se ipsam. Conclu. ii.

¶ Sequitur de identitate & distinctione essentiali & ponuntur duæ conclusiones.

¶ Prima. Illa dicuntur eadem essentialiter quæ identificantur realiter vni essentiali singularissime: ut creatura & sua dependentia à Deo, totum & sua dependentia à partibus. Conclu. i.

¶ Secunda. Illa distinguuntur essentialiter, quæ possunt separari ab inuicem: ut Sortes & Plato, paries & sua albedo, & sic eadem est distinctio essentialis & realis in creaturis, sed non in diuinis. Conclu. ii.

De identitate & distinctione se totis subiectiue, duæ conclusiones.

Conclu. i. ¶ Prima. Illa dicuntur eadem se totis subiectiuè quæ conueniunt quidditatiuè in aliqua realitate contrahibili per realitatem diffinitæ vt corpus & spiritus in substantia, & omnia quæ conueniunt in aliquo genere contrahibili per differentiam formalem.

Corol. ¶ Ex quo inferitur, quod omnia quæ includunt idè genus, sunt idem se totis subiectiuè.

Conclu. ii. ¶ Secunda. Illa distinguuntur se totis subiectiuè, quorū realitates sunt distinctæ, & ab inuicem separatæ in actuali existentia vt duo indiuidua eiusdem speciei, Sortes & Plato. Et ista non coincidunt cum distinctione reali, quæ non requirit extrema esse separata. Et licet partes constituant vnum, & sint coniunctæ distinguuntur realiter.

¶ De identitate & distinctione se totis obiectiuè duæ conclusiones.

Conclu. i. ¶ Prima. Illa dicuntur eadem se totis obiectiuè, de quibus potest prædicari idem prædicamentum quidditatiuè, siue sit limitatum, siue transcendens, siue dicat realitatem potentialem, siue non: vt, Deus & creatura sunt idem se totis obiectiuè quia conueniunt in ente vel in aliquo transcendentali primæ vel secundæ intentionaliter capto, & etiam decem prædicamenta.

Conclu. ii. ¶ Secunda. Illa distinguuntur se totis obiectiuè de quibus nō potest prædicari idem prædicamentum quidditatiuè vt sunt, homo & risibile, vnum, verū, bonum, Platoneitas & Sorteitas de quibus nullum prædicatum dicitur quidditatiuè.

¶ Ex prædictis inferuntur aliqua corollaria.

Corol. i. ¶ Primum. Vltima distinctio se totis obiectiuè infert omnes alias distinctiones superiores. Penultima, scilicet se totis subiectiuè, infert omnes alias, præter vltimam. Quinta, scilicet, essentialis, infert realem, & formalem, & ex natura rei, & rationis. Quarta, scilicet realis, infert formalem, & ex natura rei & rationis. Tertia, scilicet essentialis, infert distinctionem ex natura rei, & rationis. Secūda, scilicet ex natura rei infert distinctio-

nem rationis, sed non e contra descendendo, quia distinctio rationis non infert distinctionem ex natura rei, neque ex natura rei distinctionem essentialem realem, &c.

¶ Secundum. Identitates non sic se inferunt sicut distinctiones Corol. ii. oppositæ. Ultima identitatis non arguit penultimam, & sic descendendo vsque ad primam, sed opposito modo se habent, quia prima arguit secundam, & secunda tertiam, & sic ascendendo vsque ad ultimam.

¶ Tertium. Minor identitas quæ potest esse, est identitas se totis obiectiue, quia nullam aliam infert. Corol. iii.

¶ Quartum. Maior identitas quæ potest esse, est identitas rationis, quia ipsa infert omnes alias. Corol. iiii.

¶ Quintum. Maior distinctio quæ potest esse, est distinctio se totis obiectiue, & minor, distinctio rationis. Ratio primi est, quia distinctio se totis obiectiue, infert omnes alias distinctiones. Ratio secundi est, quia distinctio rationis nullam aliam infert.

¶ Sextum. Cum distinctione rationis stat identitas ex natura rei, & cum distinctione ex natura rei, stat identitas formalis & realis, & sic de singulis ascendendo. Vnde animal & homo distinguuntur ex natura rei, tamē sunt idem formaliter, cum animal includatur in homine in primo modo dicendi per se. Corol. vi.

¶ Septimum. Cum distinctione obiectiua nulla stat identitas. Corol. vii.

¶ Octauum. Cum identitate reali stat distinctio formalis ex natura rei. Hæc omnia patent ex præmissis. Corol. viii.

¶ Sequitur secunda pars huius opusculi, reprobans aliquas conclusiones præcedentis opinionis

¶ Arguitur primo sic (contra illud quod dicitur quod distinctio ex natura rei non potest stare cū distinctione formali, & quod est minor distinctione formali.) Quæcūque distinguuntur ex natura rei, distinguuntur formaliter & e contra, ergo conclusio min⁹ bene posita. Patet inductiue de diffinitione & diffinito. Secūdo de toto & suis partibus: Tercio de superiori & inferiori, quæ habent diuerfas rationes & formas, & superius non includit

inferius in primo modo dicendi per se, neque diffinitio diffinitū neque partes totū, ergo distinguuntur formaliter & ex natura rei per te, ergo distinctio ex natura rei stat cū distinctio ne formali, & non est minor illa.

Argumē. ii. ¶ Secundo. quæcunque distinguuntur ex natura rei dicunt aliam & aliam rationem informalem, sed quæ dicunt aliam & aliam rationem formalem distinguuntur formaliter, ergo quæ distinguuntur ex natura rei distinguuntur formaliter.

Arg. iii. ¶ Tertio. quæ dicunt aliam & aliam quidditatem distinguuntur quidditatiuè & formaliter, sed omnia talia distinguuntur ex natura rei, ergo distinctio ex natura rei stat cum distinctio ne formali.

¶ Secundo principaliter arguitur, contra modum ponendi se totis subiectiuè, & primo sic.

Argum. i. ¶ Si illa solum distinguuntur se totis subiectiuè quæ habent realitates in loco, & situ actualiter separatas, & in sua actuali existentia, vt duo indiuidua eiusdem speciei, vt Sortes & Plato, sequitur quod corpus & anima vnita non distinguuntur se totis subiectiuè, neque paries & sua albedo, neque anima & sua scientia, cum non habeant realitates separatas quod est falsum, habent enim aliam & aliam realitatem, & etiam aliam & aliam existentiam, tam coniunctam quàm separatam, ergo conclusio falsa.

¶ Tertio principaliter arguitur contra illud quod dicitur, quod distinctio se totis subiectiuè infert alias distinctiones, Hoc est falsum, & similiter quod sit maior distinctio aliis est falsum, quod sic probo.

Argumē. i. ¶ Risibile & flebile, & risibile & homo distinguuntur se totis obiectiuè (quia nō includunt aliquem conceptum, quidditatum) & tamen non distinguuntur realiter, ergo distinctio se totis obiectiuè non infert alias distinctiones.

Argu. ii. ¶ Secundo probatur sic. Vnitas & bonitas passionis entis distinguuntur se totis obiectiuè (quia in nullo conceptu quidditatu conueniunt) & tamen non distinguuntur realiter.

Argu. iii. ¶ Tertio. Quæ differentię ultimæ distinguuntur se totis obiectiuè, tamen non distinguuntur realiter, ergo ista distinctio nō

infert alias. Antecedens probō. Vltima differentia specifica albedinis, & differentia indiuidualis huius albedinis distinguuntur se totis obiectiue, & sunt primò diuersa cum sumantur ab vltima realitate speciei, & ab vltima realitate indiuidui, & dicuntur conceptus simpliciter simplices non tamen distinguuntur essentialiter neque realiter, cum omnis differentia speciei realiter identificetur cum indiuiduo, vel differentia indiuiduali, vt rationale cum Sorte vel cum Sorteitate. Hæc sunt de mente Scoti in tertio Dist. pri. & secun.

¶ Quarto principaliter arguitur contra illud quod dicit, qd distinctio realis & essentialis non inferunt formalem distinctionem, imò cū idēitate formalis fiat distinctio formalis & essentialis. Argu. 1.

¶ Primo. Anima & corpus sunt idem quidditatiue & formaliter homini & tamen realiter & essentialiter distinguuntur ab homine. Antecedens patet, Quia tam anima quam corpus includuntur quidditatiue in homine, sed anima & corpus distinguuntur realiter, vt notum est.

¶ Quinto principaliter arguitur cōtra illud quod dicit, qd idēitas rationis infert alias idēitates. Hoc est falsum quod pbo sic.

¶ Pater & filius, & spiritus sanctus sunt idē ratione vel habent idētitatem rationis, & tamen non sunt idem realiter & personaliter. Antecedens probō, De eis dicitur vnus & idem respectus rationis, putā, vnus dominus, vnus creator, vnus conseruator & rector. Item omnis relatio Dei ad creaturam est communis tribus, ergo habent idētitatem rationis. Quod autem distinguantur realiter fides catholica prædicat quæ asserit alium esse patrem, alium filium, alium spiritum sanctum. Argu. 1.

¶ Sexto principaliter arguitur. Prædicamenta sunt idem ratione, & tamen non sunt idem realiter & essentialiter, ergo idētitas rationis non infert alias idētitates. Antecedens probō, Quia omnia prædicamenta conueniunt in ista intentione, Genus generalissimum. Secunda pars patet, Multa enim prædicamenta distinguuntur realiter & omnia formaliter, quia secundum Philosophū, Essentiæ prædicamentorū sunt impermixtæ.

¶ Confirmatur. Homo & lapis habent idētitatem rationis, tamen distinguuntur realiter, ergo idētitas rationis non in-

fert alias identitates. Antecedens probō. Quia dicendo homocurrit, & lapis est in centro terræ, conueniunt in hoc, quod est esse subiectum vel subiici, ergo sunt vnum ratione, vnitatem scilicet specificam.

Altera confirmatio.

¶ Confirmatur vltimo. Aqua pura, & ista verba, Ego te baptizo, in nemine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, sunt vnū ratione, nō vnitatem specificam, sed numericam, quia vnus baptismus, nā accedens verbum ad elementum fit sacramentū (secundum Augustinum) sed aqua & verba distinguuntur realiter, vt patet, ergo identitatem rationis non infert identitatem realem.

¶ Sequitur vltimus articulus, in quo ponitur mens Stephanus Brulipheri, pro quo ponuntur conclusiones.

Conclu. i.

¶ Prima. Istæ distinctiones nō ordinantur inter se per modū superioris & inferioris, nec habent necessario habitudinem necessariā per modū inferentis & illati. Probatur sic, Cū identitate reali fiat distinctio formalis, & cū identitate formali fiat distinctio realis & essentialis, ergo intentum. Primum probō, Quia risibilitas & fleibilitas & humanitas sunt idem realiter, tamē distinguuntur formaliter cū sint diuersæ formalitates, quarum vna nō includit aliam in primo modo dicendi per se. Secundum probō, Homo enim est idē formaliter animæ intellectiue, & etiam corpori cum includat ipsa formaliter in primo modo dicendi per se, tamen distinguuntur realiter & essentialiter ab ipsis (sicut manifestum est) ergo non habent habitudinem necessariam, &c.

¶ Secundo principaliter probatur quod non habeant necessariā talem habitudinem, quia distinctio se totis obiectiue, non infert distinctionem realem nec essentialē, nec eōtra, distinctio realis infert distinctionem se totis obiectiue, ergo non ordinantur, sicut superius & inferius, vel per modum inferentis & illati. Prima pars probatur, Quia vnitas & bonitas, risibilitas & fleibilitas, distinguuntur se totis obiectiue & tamen sunt idē realiter & essentialiter. Secundo probatur, Quia quæ sunt primo diuersa, distinguuntur se totis obiectiue, sed omnes differentie vltimæ sunt primo diuersæ, ergo distinguuntur se totis obiectiue. Maior patet, Quia primo diuersa non conueniunt in concep-

tu cōmuni, alioquin non essent primo diuersa, sed differentia. Minor probatur, quia si differentia non essent primo diuersa, includerent aliud commune dictum de eis, in quo conuenerent. Et per consequens non essent eadem differentia aliis differentiis a se inuicem, & sic non essent vltimæ differentia sed illæ aliæ quibus differunt, vel esset processus in infinitum in differentiis & differentibus.

¶ Secunda pars antecedentis probat, Quia homo & asinus distinguuntur realiter & essentialiter, tamen nō distinguuntur se totis obiectiue, cum cōueniāt in aliquo cōceptu cōmuni & quidditatio.

¶ Secunda conclusio. Non est necesse ponere nisi distinctionē rationis & distinctionem realē & formalem. Prima sequitur operationem potentię comparatiuæ, cum negocietur per talē operationem. Duæ vltimæ præcedunt ipsam potentiā, & omnem actum eius, quia sunt in re ex natura rei. Pro quo aduertēdū est quid sit identitas realis, & similiter distinctio formalis.

¶ Nota igitur quod sunt aliqui gradus identitatis seu, identitas in vnitatē.

¶ Prima est identitas aggregationis & est minima vnitas, vt aceruus lapidum. Conclu. 22.
Quotuplex sit identitas.

¶ Secunda est identitas ordinis, quę addit super primam ordinem partium adiuncticem, vt caput, collum, & humeri.

¶ Tertia est identitas seu vnitas per accidens, quæ vltra ordinem partium, addit informationem accidentalem, vt Sortes & sua albedo.

¶ Quarta est vnitas seu identitas ex per se actu, & ex per se potentia vt, vnitas compositi ex principiis essentialibus, vt homo qui componitur ex anima tanquam ex per se actu, & ex corpore tanquam ex per se potentia.

¶ Quinta est vnitas seu identitas simplicitatis, quæ est vera identitas. quicquid enim est tibi, est realiter idē cuilibet, & nō tantum est vnum illi, vnitatē vnionis sicut in aliis modis, vt, essentia diuina, sapientia, bonitas, & omnia attributa diuina, quę ratione suę perfectionis & infinitatis identificant, se mutuo.

¶ Sexta est vnitas seu identitas formalis, & est quando illud

quod includit, est idem formaliter incluso, quod quidem inclusum dicitur de includere in primo modo dicendi per se, vt Sorres est homo.

Cōsol. i. ¶ Ex quo inferitur primo, quod omne inferius si idem formaliter suo superiori, & omne diffinitum suæ diffinitione, & omne totum essentialiter suis partibus essentialibus.

Cōsol. ii. ¶ Sequitur secundo. Quod omne superius, distinguitur formaliter a suo inferiori, & diffinitio à diffinito, & partes essentialiter à suo toto essentiali. Ratio, quia superius, nec diffinitio, nec partes totius includunt ipsa in primo modo dicendi per se: vt anima & corpus, non includunt hominem nec animal rationale, hominem nec animal, &c.

Cōsol. iii. ¶ Sequitur tertio, quod distinctio formalis est in re ex natura rei præcedens omnem actum intellectus, cū sit inter quidditates & realitates, quarum vna non includit aliam quidditatiuè, modo quidditas & realitas verè sunt in re ex natura rei, nec possunt dici secundæ intentiones, vel entia rationis, cum non sint fabricata per actum potentiæ comparatiuæ.

Cōcl. iiii. ¶ Tertia cōclusio. Distinctio ex natura rei, nō est minor distinctio formalis (vt probatum est contra præcedentē opinionē) Imò sunt idem, quia quæcunque distinguuntur formaliter distinguuntur ex natura rei, & e contra vt bonitas & vnitās.

Argumen. ¶ Sed cōtra istud arguitur. Quia inferius distinguitur à suo superiori, similiter diffinitum à sua diffinitione, & nō distinctione rationis, sed inferius nō distinguitur à suo superiori, nec diffinitum à sua diffinitione distinctione formalis, cum quodlibet illorum includit reliquum, in primo modo dicendi de per se, neque distinguuntur realiter, neque alia aliqua distinctione maiori quàm sit distinctio formalis, ergo distinguuntur aliqua distinctione minori quàm sit distinctio formalis, illa autē nō videtur esse nisi distinctio ex natura rei, ideo ponenda est distinctio ex natura rei minor distinctione formalis.

Solutio. ¶ Respondetur. Quod duplex est distinctio formalis. Vna est inter aliquas quidditates, seu formalitates, quarum vna non cadit in ratione quidditatiuæ alterius, nec e contra. Et isto modo subiectum & propria passio, putà, risibilitas, & humanitas,

distinguntur formaliter, quia vna nō includitur in alia formaliter. Et isto modo non dicuntur distingui formaliter diffinitū & diffinitio, superius & inferius, quia sepe alterū illorum cadit in ratione quidditativa alterius. Isto etiā modo non distinguntur formaliter quidditas & suus modus intrinsecus, quia non dicunt duas realitates, seu formalitates sed tantū vnā. Modus enim intrinsecus non addit formalitatem aliam vltra quidditatem eius cuius est modus. Alia est distinctio formalis quæ est inter aliqua duo extrema, quorum ratio vnus non est præcise, nec adæquatè ratio alterius. Verbi gratia, Ratio animalitatis, & ratio humanitatis dicuntur distingui formaliter secundum viam Doctoris Subtilis Scoti, quia ratio humanitatis non dicit adæquatè rationem animalitatis, quapropter vnum non prædicatur de alio in abstracto (loquendo de vltima abstractione) quia humanitas nō est animalitas, & hoc est, quia vna non est præcise & adæquatè altera & hoc est verum nisi altera illarum sit infinita, vel ambæ. Illæ rationes essent formaliter infinite, vt essentia diuina, & bonitas distinguntur formaliter, & vna nō est præcise alia, prædicatur tamen de se inuicem in abstracto, (loquendo etiam de vltima abstractione) & hoc est propter formalem infinitatē inclusam in istis. Isto etiam modo esse inferius distinguitur formaliter à suo superiori, & diffinitum formaliter à sua diffinitione, Ratio, quia ratio inferioris, non est ratio superioris adæquatè, neque ratio diffiniti ē ratio sue diffinitionis præcisa & adæquata cum dicant quidditatem aliam à quidditate superioris, & aliā à quidditate diffinitionis. Et sic patet qualiter doctor Subtilis diuersimode, de esse idem formaliter & distingui formaliter loquitur, & aliqui formalizantes, semper accipiunt vno modo distinctionē formale, scilicet primo, & ideo non habent meritū doctoris Subtilis. Per istā etiā distinctionē de diffinitione formalis (si bene notetur) soluuntur septē rationes Gregorii de Arimino, qui propter ignorantiam istius distinctionis videtur arguere cōtra doctorē nostrū, qui tamē non arguit, cū semper capiat distinctionē formale primo modo & non secundo.

¶ Quarta cōclusio de mente Stephani. Secundā distinctio dicitur Eccl. iiii.

realis, & maior, & manifesta, & est distinctio rerum seu rei ad rem, & est duplex. quædam suppositorum seu personarum, alia naturarum. Prima est inter personas diuinas, quæ sunt tria supposita, vel personæ realiter distinctæ, quæ tamen eandem habent naturam numero indiuisibilem, & indiuisibiliter. Distinctio vero naturarum est inter omnes alias res, quarum vna non est alia & ista vocatur distinctio essentialis, quia quæcunque habet aliam & aliam naturam, habet aliam & aliam essentiam, cum natura & essentia sint idem. Distinctio igitur realis naturarum est distinctio essentialium, & per consequens, distinctio essentialis. Sic igitur distinctio essentialis non distinguitur contra distinctionem realem, sed est ipsa distinctio realis, licet non præcisè suppositorum, sed naturarum etiam, & quo ad hoc bene dicit præcedens opinio, quod in diuinis inuenitur distinctio realis, & non distinctio essentialis: quia ibi inuenitur distinctio suppositorum, & non distinctio naturarum. Aliter tamen dicit Canonikus, & aliqui Scotizantes, quod distinctio essentialis est illa quæ est inter aliqua duo, quorum vnum potest existere sine alio & sic (secundum eum) totum essentialiale non distinguitur essentialiter à suis partibus, licet bene distinguatur realiter: quia totum essentialiale non potest existere sine suis partibus. Sed tenendo istam opinionem, diceretur quod paternitas non distingueretur essentialiter à filiatione, nec e contra, nec aliquod relatiuum à suo correlatiuo, quia neutrum illorum potest esse sine alio. Similiter non omnes species essent essentialiter distinctæ, quia species de genere relationis non distinguerentur à se inuicem, cum opponantur relatiue, & vna non potest esse sine alia. Similiter nulla creatura distingueretur essentialiter à deo, cum non possit esse sine eo. Verum omnia ista absurda sunt, reputo igitur veriore esse opinionem primam, scilicet, quod distinctio essentialis est distinctio realis naturarum, & quæcunque distinguuntur distinctione reali naturarum, distinguuntur etiam distinctione essentiali, & e contra, quamquam aliqua distinguantur distinctione reali naturarum, distinguuntur etiam distinctione essentiali, & e contra. Quamquam aliqua distinguantur distinctione reali & suppositorum, quæ non distinguuntur essentialiter &

hoc solum est indiuisis. Sic igitur patet, qualiter distinctio essentialis non condistinguitur contra distinctionem realem. Similiter patet, qd distinctio ex natura rei non distinguitur contra distinctionem formalem.

¶ Quinta conclusio. Distinctio se totis subiectiue, aut est distinctio formalis, aut distinctio realis naturarū seu supposito-Conclu. v.
rū. Probatur, Illa dicuntur distingui se totis subiectiue quæ non conueniunt in aliqua realitate potētiāli contrahibili ad ipsa per alias realitates contrahentes, vt, Deus, & creatura, & dec ē prædicamenta, quæ in nulla realitate potētiāli contrahibili ad ipsa per alias realitates, conueniunt, supposito qd ens non descendit in ipsa per differentias formales sed per modos intrinsecos, qui non dicunt aliquas realitates. Ex quo patet, qd conuenire in aliqua realitate subiectiua, non est conuenire in aliqua re, seu in aliquo actu existēdi (vt dicebat præcedens opinio) sed est conuenire in aliqua realitate potētiāli contrahibili per differentias formales, importantes diuersas realitates sicut homo & asinus conueniunt in animalitate quæ est realitas contrahibilis ad ipsas species per realitates differentiales. Patet vltcrius, quod distinctio se totis subiectiue est aliquādo distinctio realis naturarum (vt patet de Deo, & creatura & decem prædicamentis) addit enim dumtaxat quod distincta tali distinctione non habeant aliquam quidditatem communem potētiālem contrahibilem ad ipsa per realitates: aliquando etiam fiat distinctio se totis subiectiue cum distinctione formali dumtaxat, sicut sapientia & essentia diuina distinguntur se totis subiectiue cum in nulla realitate contrahibili conueniant, quia in Deo nulla ponitur realitas potētiālis contrahibilis & contrahens, ideo nulla est ibi realitas subiectiua & tamen sapientia diuina & essentia solum distinguntur formaliter. Similiter fiat distinctio se totis subiectiue cum distinctione reali suppositorum sicut pater, filius, & spiritus sanctus, cum in nulla realitate contrahibili conueniant, & tamen distinguntur distinctione reali suppositorum. Ex his omnibus quæ diximus euident est, quod distinctio se totis subiectiue

non distinguitur contra distinctionem realem neq; formalem, sed aliquando stat cum distinctione reali naturarum, aliquando cum distinctione reali suppositorum, aliquando solū cum distinctione formali.

Secu, vi.

¶ Ultima conclusio. Distinctio se totis obiectiue aliquando ē distinctio realis naturarum, aliquando distinctio formalis solum, addit tamen ultra istas distinctiones, & sic distincta, in nullo conceptu quidditatiuo reali conueniant sed bene intentionali vt, Sortesitas est differentia, Platonicitas est differentia. Vnde vltimę duę differentię duarum diuersarum specierum, distinguuntur realiter & se totis obiectiue. Similiter vnitas & bonitas distinguuntur se totis obiectiue & formaliter, ergo distinctio se totis obiectiue stat cum distinctione formali, & cum distinctione reali.

¶ Ex omnibus his apparet euidenter, cum non sit ponēda pluralitas sine necessitate, & nulla appareat necessitas multiplicandi distinctiones præcedentes intellectū nisi distinctionem formalem, & distinctionem realem, sequitur q; non sunt necessaria ponendę alię distinctiones condistinctę proprię per se ab istis duabus: cum alię distinctiones contineantur sub his vel ad eas reducātur.

¶ Ad huius materię perfectam notitiam duę mo-
uentur quęstiones cōmunes.

Quęstio. i.

¶ Prima. Vtrum quę distinguuntur formaliter, distinguantur etiam realiter.

Quęstio. ii.

¶ Secunda est vna propositio disputāda inter Scotistas & Thomistas: scilicet, An omnis distinctio sit realis vel rationis? Ad hanc difficultatē respōdent Thomistę, cōcedēdo eam simpliciter sed Scotistę oppositū tē, nā dicūt distinctionē realem & formalem esse distinctas, ergo non omnis distinctio est realis vel rationis, cū aliqua sint formales essentielles ex natura rei, vel modales vt aiunt plurimi.

¶ Sed contra istā quęstionē talis ponitur conclusio.

¶ Illa quę distinguuntur formaliter nō oportet q; distinguantur realiter, contra quam sic arguitur.

¶ Accipio duas formalitates, scilicet a. & b, tūc sic. Vela, & b Argu. pri.
sunt aliquæ res, vel nullæ. Si nullæ, ergo nihil: quia quod ora
tio nulla re est, nihil est secundum Augusti. de doctrina Chri
stiana. Si sunt aliquæ res, ergo distinguuntur realiter, ergo quæ
distinguuntur formaliter, distinguuntur realiter.

¶ Confirmatur. Res & ens conuertuntur, ergo nulla re est nō Confirmat.
ens, cum non ens sit nihil. Ergo si sunt ens, sunt res: & si res, er
go realiter distinguuntur.

¶ Secundo. Illa quæ distinguuntur ex natura rei, distinguuntur rea Argu. ii.
liter, patet de virtute vocabuli, nihil enim aliud videtur distin
ctio ex natura rei, nisi distinctio realis, & e contra: sed illa q̄ dis
tinguntur formaliter distinguuntur ex natura rei. Probatio mi
noris, quia distinctio per formalitates vel est extra actū intelle
ctus, vel nō. Si per intellectū, ē distinctio rationis, si nō est per inte
lectū, ē ex natura rei: si ē ex natura rei, ē realis, vt probatū est.

¶ Tertio. Sicut se habet res subiecti ad formalitatē subiecti, ita Argu. iii.
se habet res propriæ passionis ad formalitatē propriæ passio
nis, ergo à trāsmutata proportionē, sicut se habet res subiecti
ad re propriæ passionis, ita formalitas subiecti ad formalitatē
propriæ passionis. Sed res subiecti est eadem cum re propriæ
passionis per te, ergo formalitas subiecti est eadem cum forma
litate propriæ passionis, et sic non distinguuntur formaliter sci
licet subiectum et propria passio.

¶ Quarto. Quod ē substantia est vera res, sed formalitas substantiæ Argu. iiii.
ē vera substantia, ergo vera res. Maior videtur vera, quia
est prædicatio superioris de suo inferiori, minor patet, quia
formalitas substantiæ est quod quid est substantia (vt patet per is
tos) sed quod quid est, est eadem cum re cuius est (patet. vii. metha
physicæ) igitur quod quid est substantia, sed illa quæ per ve
rā rem distinguuntur, distinguuntur realiter, ergo quæ formaliter
distinguuntur distinguuntur realiter.

¶ Quinto. quæ habent diuersas distinctiones realiter distinguuntur Argu. v.
tur, vel ratione, patet. quia diuersitas diffinitionis, seu diuersi
tas differentiarum ibi positarum, sufficit ad distinctionē realē,
vt rationale, & irrationale, sed illa q̄ distinguuntur formaliter
habent diuersas diffinitiones seu differētiās, ergo distinguuntur
realiter.

- Argu. vi. ¶ Sexto. Si illa quæ distinguuntur formaliter essentidem realiter sequeretur quod ab vno & eodẽ sumeretur vnitas & pluralitas, patet, quia per te ab vno et eodem sumitur pluralitas formalitatum, quod est falsum, quia secundo de generatione Idem, in quantum idem, non est natum facere nisi idem
- Argu. vii. ¶ Septimo. Capió formalitatem subiecti & formalitatem passionis & sunt a & b, tunc sic, Vel habet aliquid cõmune, vel nihil: si nihil commune habent, ergo distinguuntur se totis obiectiue, sed quæ se totis obiectiue distinguuntur, distinguuntur realiter, ergo a & b realiter distinguuntur
- ¶ Sed per istos, ista sunt eadem realiter, ergo illa quæ non sunt eadem realiter sunt idẽ realiter, quod est manifestè falsum. Si datur q̃ habent aliquid cõmune, illud cõmune vel est ens reale, vel ens rationis: si reale, ergo illa sũt entia realiter, & sic faciẽt distinguí realiter, quorũ sunt formalitates. s. substantiã & propriã passionẽ. Si illud cõmune est ens ratiois, ergo distinguuntur ratione tñ, quod est cõtra eos, qui dicunt, q̃ distinctio per formalitates est maior distinctio, quã distinctio rationis.
- Argu. viii. ¶ Octauo. Quæ distinguuntur quidditatiue, distinguuntur formaliter & essentialiter. Patet, quia quidditas, res, & essentia idem sunt, sed quæ distinguuntur formaliter, distinguuntur quidditatiue: patet, quia per istos, formalitas nihil aliud ẽ, quã rei quidditas, ergo quæ distinguuntur formaliter, distinguuntur realiter quod est propositum.
- Argu. ix. ¶ Nono. Herueus Brito ordinis predicatorum dicit has rationes demonstrare, Nulla propria passio protenditur vltra suum adequatum & proprium subiectũ sed distinctio est passio entis, ergo non protenditur vltra sed omne ens vel est reale vel rationis. iii. metaphysice. ¶ Estur omnis distinctio ẽ realis vel rationis, ergo nulla erit distinctio media, & sic nec erit formalis, nec ex natura rei, nisi contineatur in istis vel reducatur ad illas, & sic habeo propositum, quod distinctio formalis infert distinctionem realem.
- Argu. x. ¶ Decimo. Quæ distinguuntur numero, distinguuntur realiter, (quia quæ sunt numeraliter distincta, non includit contradictionem vñũ esse sine alio & sic distincta realiter) sed quæ di-

tinguntur formaliter distinguuntur numeraliter (quia distinguuntur quidditatiuè, vt patet per istos) & quæ distinguunt quidditatiuè distinguuntur specificè, patet quia quidditas ponit rē in esse specifico) sed quæ distinguuntur specificè, distinguuntur numero (vt patet primo thopiconū & quinto metaphysicè) & distinctio specifica est maior quā distinctio numeralis, & maior distinctio infert minorem secundū omnes, sed quæ distinguuntur numero realiter distinguuntur, ergo quæ formaliter distinguuntur, distinguuntur realiter, quod est propositum.

¶ Undecimo. Frācisc^{us} de Marchia ad idē. Illa quæ habet realiter & essentialiter diuersas formas, realiter & essentialiter distinguuntur patet ex intēione philosophi .ix. metaphysicè: Forma distinguit & separat. Et quæ distinguuntur formaliter, distinguuntur per formā (vt patet de virtute vocabuli) ergo quæ distinguuntur formaliter, realiter & essentialiter distinguuntur.

¶ Duodecimo. Nisi illa quæ formaliter distinguuntur realiter distinguerentur, sequeretur quod formalitas non esset sufficiens principiū distinguēdi aliquē realiter, quod est falsū, quia per paternitatem in diuinis, quæ est quēdā formalitas, pater in diuinis ab essentia diuina formaliter & à filio realiter distinguitur, ergo realiter & essentialiter.

¶ Cōfirmātur istę rationes. Oīs differētia rationis facit cōpositionē rationis, ergo oīs differētia seu distinctio ex natura rei facit cōpositionē ex natura rei, sed in diuinis, & in simpliciter simplici nulla est cōpositio, ergo ibi nulla est distinctio ex natura rei, nec per consequens formalis.

¶ Sed in oppositū arguitur quintuplici auctoritate. Et prima logica sic. Philosophus in antepredicamentis inquit. Idē color numero qui est de prima specie qualitatis & dispositio est de tertia quæ est passio, sed idē color est idē realiter et essentialiter, & tñ facit diuersas species, ergo cum idētitate reali stabit, imo oportet ponere diuersas formalitates.

¶ Secundo arguitur auctoritate naturali. Tertio physicorum inquit philosophus. Actio & passio idē significant realiter in numero, habent tamen quod quid erat alterū & alterum distincta, sed distinctio per quod quid erat arguit distinctionem.

Argu. ri.

Argu. ri.

Cōfirman.

Opinio tenēda.
Argu. pat.

Argu. ii.

formalitate, ergo cum eadem re essentialiter stabit diuersitas formalitatum.

Argu. iiii. ¶ Tercio autoritate morali. Inquit philosoph⁹ in Ethicis. Quod virtus & iustitia sunt eadem res, sed tamen sunt distincte secundum rationem quidditativam, sed distingui per rationem quidditativam est distingui formaliter, ergo cum identitate reali stat pluralitas formalitatum: istae tres rationes concludunt contra aduersarium, sed non concludunt contra Scotistam, neque contra Maioristam.

Argu. iiii. ¶ Quarto autoritate metaphysicali. Philosophus. iiii. metaphysic. ca. iiii. Et. iiii. Thopicon ca. pri. dicit, q. ens & vnum sunt vna natura distincta ratione quidditativa, & sic idem realiter, sed distincta formaliter, ergo cum identitate essentialis & essentialis, rei & rei, naturae & naturae, stabit distinctio quidditativa & formalis. Et si dicas, q. philosophus ibi intelligit, q. ens & vnum distinguuntur ratione tantum. Contra, Magis distinguitur ens ab vno quam ens ab ente, sed ens ab ente distinguitur ratione tantum, ergo oportet quod sit maior distinctio entis ab vno, quam entis ab ente, & sic prima erit formalis, vel quidditativa.

Argu. v. ¶ Quinto arguitur autoritate Theologica. Essentia diuina non est alia essentialiter & realiter à patre, & filio, & spiritu sancto, tamen ibi est diuersitas formalis: patet, quia pater dicitur ad alterum, scilicet, ad filium, & filius ad patrem, sed essentia non dicitur ad aliud, ratio, quia quod ad aliud dicitur non est essentia (secundum Augustinum de trinitate lib. vii. capi. primo) ergo cum identitate rei, stabit distinctio formalis.

¶ His suppositis respondetur ad argumenta.

Ad primū. ¶ Ad primū. Cum arguitur, Illae formalitates vel sunt aliquae res vel nihil. Respondeo, q. sunt realitates & non proprie res, sed magis aliquid rei. Et cum infero, Ergo distinguuntur realiter, dico q. si capiatur realiter largo modo, id est, sine opere intellectus concedo q. distinguuntur realiter largo modo. Si vero intelligitur q. est distinctio formalis inter rem & rem, sic nego, quia solum est distinctio inter realitatem & realitatem, & non inter rem & rem.

¶ Ad secundū. Cum arguis, quęcunq; distinguuntur ex natura rei, distinguuntur realiter, nego istam nisi intelligatur sicut in solutione precedenti, hoc est largo modo.

¶ Ad tertium. Cum arguis, Sicut se habet res subiecti ad rem passionis &c. Ad hoc argumentum dico duo. Primū q; locus a proportionē debet esse inter rem & rem, sed subiectū & propria passio non sunt res & res, sed vna res tantum realiter. Secundū n est, q; ibi est similitudo, & dissimilitudo, similitudo est, quia sicut res subiecti nō potest esse sine re passionis, ita formalitas rei subiectę non potest esse sine formalitate passionis. Dissimilitudo per quam argumentum claudicat est, quia res subiecti transit in identitatem realem cum re passionis & e contra, sed formalitas subiecti non transit in identitatē formalem cum formalitate passionis, nec e contra.

¶ Ad quartum. Formalitas substantię est vera res. &c. Hanc distinguo, Vel intelligi q; illa formalitas substantię quę dicitur in re, est vera res, & sic concedo, vt, Homo est rationalis. Vel intelligis q; illa formalitas quę dicitur in obliquo, est vera res, & sic nego. Prima dicitur res vera, & secunda dicitur magis res substantię, quā substantia, sed prima dicitur vera substantia.

¶ Ad quintum. Quando arguis, quęcunq; habent diuersas diffinitiones distinguuntur realiter, &c. Respondeo q; verū est si habent diuersas diffinitiones quidditatiuas constitutas ex genere & differentia quidditatiua, sed si habent diuersas rationes formales ex natura rei ab intellectu formaliter conceptibiles non oportet q; distinguantur realiter, vt, humanitas & risibilitas.

¶ Ad sextum. Cum arguis, Ab vno & eodem non potest sumi vnitas. &c. Respondeo, q; ab vno & eodē non potest sumi vnitas rerum, & pluralitas rerum respectu eiusdem, sed bene ab vno & eodem potest sumi vnitas rei & pluralitas formalitatum, quę non opponuntur in eodem, nec repugnant.

¶ Ad septimū. Dum arguis, Accipio formalitates subiecti & passionis. &c. Admitto totum, & cum quęris, vel his formalitatibus est aliquid cōmune, vel nihil. Respondeo, quod nihil est cōmune vni uocum vni uocē dictū habent tamen eandem

realitatem subiectiuā, in qua realiter conueniunt & differūt, licet non quidditatiuē. Et cum ultra arguis, quæ distinguuntur se totis obiectiuē distinguuntur se totis subiectiuē & realiter. Dico, quod argumentum est bonum contra illos, qui dicunt quod distinctio se totis obiectiuē infert distinctionem se totis subiectiuē, & omnes alias, sed ego non dico sic, ideo dico quod aliqua se totis obiectiuē esse diuersa, potest esse dupliciter vno modo in realitate obiectiua, & sic illæ formalitates subiecti & propriæ passionis sunt primo diuersæ nec postea sequitur quod distinguantur realiter. Alio modo potest esse in realitate subiectiua, & sic realiter formalitas subiecti, & propriæ passionis non sunt primo diuersæ quia conueniunt in realitate & essentia subiecti & propriæ passionis, & in eadē identificantur realiter. Et quādo quæris, an illud cōmune sit ens reale, vel ratio nis, Dico, quod in nullo conueniunt quidditatiuē, ideo nec illud ens reale, neque ens rationis, scilicet, quidditatiuē sed bene conueniunt in aliquo de nominatiuē, & illud est ens vel res transcendenter. Item conueniunt in realitate obiectiua.

Ad. viii.

¶ Ad octauum. Cum arguis, quæcunq; distinguuntur quidditatiuē distinguuntur realiter, nego. Et ad probationem. Quidditas & res idem sunt, verum est, sed inadæquatè, quia cum vnitatem rei fiat pluralitas formalitatum.

Ad nonū.

¶ Ad nonum. Concedo processum. Sed quando dicis, omne ens est reale, vel rationis, distinguendū est, quia vel capitur reale largo modo, pro omni illo quod est absq; opere intellectus & ens rationis pro omni illo quod negociatur per operationem intellectus, & sic concedo. Vel capitur ens reale prore actualiter distincta, & realiter ab alia, & sic non est verum, cum multæ sint formalitates, quæ non sunt res distinctæ realiter.

Ad decimū

¶ Ad decimū. Quæ distinguuntur numero, distinguuntur realiter. Concedo, ergo quæ distinguuntur formaliter, distinguuntur numero. Nego istā. Et ad probationē, quæ distinguuntur, formaliter distinguuntur quidditatiuē, transeat, sed quæ distinguuntur quidditatiuē, distinguuntur specificè, nego illā. Nec sequitur distinguuntur specificè, ergo distinguuntur numero, quia secundum eos, actio & passio distinguuntur speciē & tamen sunt vnus motus numero.

¶ Ad undecimum. Illa quę habent realiter & essentialiter di-
 uersas formas distinguuntur realiter & essentialiter. Respondeo
 distinguendo, Vt formę sunt substantiales, & absolute, vel
 sunt accidentales, & respectiue, & sic nego quia cum identita-
 te reali, stat pluralitas formalitatum.

¶ Ad duodecimum. Nisi illa quę distinguuntur formaliter di-
 stinguantur realiter, formalitas non esset principium sufficiens
 distinguendi aliqua realiter. Respondeo, Quod eo modo, quo
 formalitas vel forma est principium distinguendi, facit ea di-
 fferre, si realiter, realiter: si formaliter, formaliter.

¶ Ad confirmationem, potest dici, q non est simile quia in diffe-
 rentia rationis est aliquid actuale, puta ipsa relatio rationis,
 & aliquid potentiale, puta subiectum, vel fundamentum, non
 autem oportet quod ita sit in omni relatione ex natura rei,
 vel formali.

¶ Hac (vt potui) breuissimo hoc compendio ita tradere cura-
 ui, vt nisi necessarium verbum vllum assumere, ne tenella
 adolescentulorum ingenia rerum sublimitate, & difficultate,
 obtundere potius quam acueri viderer. Hoc vnũ certũ
 q pręter id quod ad rem facit, plus minusue contineat nihil
 imo quicquid inserui, eo ordine digessi: vt non dicam docti-
 ssimum, verum etiam iocundissimum sit animę quęrenti deũ
 qui vnus est & perfectissimus ens, vna simplicissima substā-
 tia, vnus Deus benedictus, vna lux æterna, vnũ nũlum in creā-
 tum, in Trinitate perfecta, vnus, in vnitāte perfecta trinus cui
 prouolutis genibus, honorem, gratiarum actionem, virtutē
 gloriam, & benedictionem, per immensa secula, canamus.
 Amen.

De formalitate.

Siue de identitate & diffinctione rerum
 tractatus. Finis.

Deo semper honor & gloria.

Hispali.

Excudebat Martinus a Montes doca

M.D.LV.

SON

Page